BINNENKORT IN

ANCIENNE BELGIQUE AB

#ABconcerts

DO 01.12 SOLD OUT
Nicolas Jaar
+ free aftershow LTGL

VR 02.12
Joan As Police Woman + Fil Bo Riva

ZO 04.12
Zap Mama & Stikstof
Brussel Helpt Slotconcert

MA 05.12
Schoolboy Q + Mouthe
+ Frontal presents Stikstof - free aftershow

DI 06.12
Wax Tailor + Kognitif

DI 06.12
Coca-Cola Sessions
Moaning Cities + La Jungle + The K.

WOE 07.12 SOLD OUT
Oscar And The Wolf

VR 09.12
Flavia Coelho

ZA 10.12
Coca-Cola Sessions
Newmoon + Whispering Sons

WOE 14.12
Clutch

DO 15.12
Eefje De Visser 'Nachtlicht'

ZA 17.12
Crystal Castles
+ Guidance + Free Aftershow Paper Hats

DI 20.12
Doc Gynéco
Première Consultation Tour

DO 22.12
Stijn Meuris 'Tirade'

28 + 29 + 30.12 LAATSTE TICKETS
Kapitein Winokio
Berenconcerten met o.a. Kenji Minogue, Johannes Genard (School Is Cool), Frank De Ruyter, Geert Van Rampelberg

WOE 18.01
The Scabs
Unplugged Power Off – Première

ZA 21.01
Kommil Foo in concert

VR 22.01
Axel Flövent

MA 23.01
Sarathy Korwar + Beraadslagen

WOE 25.01 SOLD OUT
Kaleo

VR 27.01
Jonas Winterland

VR 27.01
Konoba

ZA 28.01 SOLD OUT
K's Choice

DO 28.01
Kraantje Pappie

VR 29.01
Lucky Chops

MA 30.01
The Felice Brothers / Horse Thief

MA 30.01
Conor Oberst

DO 02.02
AB & Beursschouwburg present
Oathbreaker

VR 03.02
Lula Pena

ZA 04.02
Brutus 'Burst'

DI 07.02
Thomas Azier

DO 09.02
Ronny Mosuse

VR 10.02
Lemaitre

ZA 11.02
Fritz Kalkbrenner Grand Départ

KOOP JE TICKETS BIJ WWW.ABCONCERTS.BE
DE BROUCKÈRE & BEURS B BRUSSEL CENTRAAL > ABCONCERTS.BE/MOBILITEIT
EEN CONCERT IN AB BEGINT BIJ MIVB / NEEM DE CONCERTTREIN MET NMBS B

Ruim tweehonderd sterren kregen dit jaar een officiële naam

Meer helderheid aan de sterrenhemel

Een ster kopen en noemen naar uw geliefde? Gaat niet. Een werkgroep heeft voor ruim tweehonderd sterren een officiële naam gekozen – bijna allemaal namen die al eeuwen meegaan. LOTTE ALSTEENS

Tot voor kort hadden slechts veertien sterren een officiële naam, maar de Internationale Astronomische Unie (IAU) richtte eerder dit jaar de 'werkgroep voor sterrennamen' op en die heeft vorige week een lijst met 227 erkende namen gepubliceerd.

Sadalmelik, Aspidiske, Azelfafage, Zubenelgenubi... Hebben de heren en dame in de werkgroep zich laten gaan? 'We hebben die namen niet zelf uitgevonden, creatief zijn was niet de bedoeling', zegt de Nederlandse astronoom Robert H. van Gent (Universiteit van Utrecht), die in de werkgroep zetelt. 'We hebben voor namen gekozen die al lang geleden verschenen in atlassen, catalogi, sterrenkaarten en hemelgloben. Maar vaak dook er een verschillende spelling op, of kregen sommige sterren in verschillende culturen een verschillende naam. Het is aan ons om klaarheid te scheppen. Niet voor álle sterren, dat gaat niet, maar voor de helderste sterren die we kunnen zien.'

Het is nu definitief Betelgeuse, en niet Betelgeuze, Betelguex of Beteiguex. Alpha Centauri, bekend als een van de sterren die het dichtst bij de aarde staan (en in feite bestaande uit twee sterren die je met het blote oog niet kan onderscheiden), heet nu officieel Rigil Kentaurus, Arabisch voor 'voet van de Centaur' (een sterrenbeeld).

Fonetisch

'De meeste namen zijn Arabisch, en een deel is Romeins-Grieks', aldus Van Gent. 'In de 12de en 13de eeuw werden vele Arabische namen omgezet naar het Latijn, maar omdat vertalen niet altijd mogelijk was, is die omzetting vooral fonetisch gebeurd.'

Moderne namen zitten er niet bij. 'Er zijn bedrijven, vooral dan in de VS, die sterren te koop aanbieden. Na betaling krijg je dan een mooi document met de naam die je gegeven hebt. Leuk, maar denk niet dat jouw naam dan gebruikt zal worden door sterrenkundigen', waarschuwt Van Gent. 'Met een officiële lijst hopen we ook duidelijk te maken dat zulke praktijken niet wetenschappelijk zijn.'

Volgens Van Gent zal de lijst nog een beetje worden uitgebreid, en zal de IAU ook verklaringen voor de namen publiceren.

'Vaak dook er een verschillende spelling op, of kregen sterren in verschillende culturen een verschillende naam'

ROBERT H. VAN GENT
Astronoom

Zo werd de **Grote Beer** in 1824 voorgesteld. De ster aan het eind van zijn staart, Benetnasch, heet voortaan Alkaid.

Driekoningen

Ook in het Nederlandse taalgebied werden sterrennamen verzonnen en ook echt gebruikt. De jager die te ontwaren is in het sterrenbeeld Orion draagt een gordel, bestaande uit drie sterren. Die worden over het algemeen 'gordelsterren' genoemd, maar in onze streken staan ze bekend als Driekoningen. Orion is dan ook in de periode van Driekoningen goed te zien. 'Het staat zo geschreven op oude Nederlandse hemelkaarten en ze werden later ook in het Engels *Three kings* genoemd. Maar in onze lijst hebben lokale populaire namen het niet gehaald', zegt Van Gent. De Driekoningen worden gewoon, afzonderlijk, bij hun Arabische namen genoemd: Alnitak, Alnilam en Mintaka. (loa)

Een snode Italiaan

De sterren Sualocin en Rotanev, deel van het sterrenbeeld Dolfijn, klinken Arabisch noch Latijn of Grieks. De namen doken voor het eerst op in een Italiaanse sterrencatalogus die in 1814 gepubliceerd werd. Het duurde dertig jaar vooraleer iemand achterhaalde waar de namen vandaan kwamen.

In Palermo, waar de catalogus samengesteld werd, werkte de astronoom Niccolò Cacciatore, zo ontdekte de Britse geestelijke Thomas William Webb. Vertaal dat naar het Latijn, en je krijgt de naam Nicolaus Venator (Nicolas Jager). Draai die namen om en voilà, Sualocin en Rotanev. 'We geven sterren normaal geen namen van mensen, maar dit is een uitzondering. Tegen de tijd dat de betekenis achterhaald werd, hadden andere astronomen de naam al overgenomen en verspreid', vertelt Van Gent. (loa)

Kruisje voor zeemannen

Acrux en Gacrux behoren tot de 'nieuwste' namen van het lot. Ze vormen met twee andere sterren het sterrenbeeld Zuiderkruis – vandaar crux, Latijn voor kruis. 'Dat sterrenbeeld raakte pas rond 1500 bekend. Het is heel klein maar was wel belangrijk, met name voor zeelieden die, ten zuiden van de evenaar, het zuiden wilden vinden', zegt Van Gent. 'De namen Acrux en Gacrux doken pas een vijftigtal jaar geleden op in navigatielijsten. De A staat voor alfa en de Ga voor gamma, de gebruikelijke aanduiding voor de helderste en de op twee na helderste ster van een sterrenbeeld. De tweede helderste van Zuiderkruis heet overigens Mimosa, de reden daarvoor is onbekend.' (loa)

Sportwetenschap

Tennis is uw lange leven

Hang die loopschoenen toch aan de haak. Want als u sport in de hoop op een langer leven, dan schaft u zich beter een tennisracket aan.

Zo zou je de uitkomsten kunnen interpreteren van onderzoek aan de universiteiten van Oxford, Edinburgh en Sydney. Daaruit is gebleken dat mensen die racketsporten beoefenen (badminton, squash, tennis) doorgaans langer leven dan wie gaat zwemmen, fietsen, hardlopen of voetballen.

Om tot die conclusie te komen, legden de onderzoekers de sportieve voorkeuren van 80.000 Britse dertigplussers naast hun medische dossiers. Diegenen die aan tennis of vergelijkbare racketsporten deden, hadden het minst last van cardiovasculaire problemen, rapporteren de wetenschappers in het *British Journal of Sports Medicine*. En over een periode van twaalf jaar overleden procentueel minder mensen uit deze groep dan onder beoefenaars van andere sporten. 'Het gaat kennelijk niet om hoe vaak je sport,' zegt teamleider Emmanuel Stamatakis in een persbericht, 'maar eerder om welke sport je kiest.'

Hoe het komt dat tennissen en een lang leven samenhangen, weten de onderzoekers niet. Het is overigens lang niet zeker dat het vastgestelde verband oorzakelijk is. Het kan evengoed omgekeerd liggen: mogelijk kiezen mensen die lang en gezond leven, vaker voor tennis dan voor voetbal of een rondje joggen.

In dat geval hebben de onderzoekers mogelijk gewoon een klasseneffect vastgesteld, want van mensen uit hogere klassen is al langer bekend dat ze gezonder leven en ouder worden dan mensen uit lagere klassen. En in het standbewuste Groot-Brittannië zullen de *upper classes* eerder het *raquet* opnemen dan een balletje gaan trappen. Dus als u voor u dit artikel begon te lezen gelukkig was met uw loopschoenen: blijf dan vooral rennen. (hvde)

Er kan natuurlijk ook een klassenverschil spelen